

Мета петиције Хелсиншког одбора за људска права за укидање верске наставе у Србији, уопште није веронаука. Реч је о страху од снаге Српске православне цркве, њеног угледа и ауторитета у народу. Тај углед је мета, ауторитет СПЦ је мета, положај цркве у друштву је мета центара моћи са Запада.

Овако саговорници Спутњика Стеван Јовановић из Одбора за верску наставу Архиепископије београдско-карловачке и аналитичар Ђорђе Вукадиновић коментаришу петицију Хелсиншког одбора за људска права, коју је потписало око две стотине личности. За наше саговорнике, иза свега је покушај да се преко промене образовне политике мења културни код једног народа.

Потписници увек на линији захтева Запада

Вукадиновић каже да је циљ петиције јасан и ако се поглед прво баци на потписнике, то су имена која се понављају из петиције у петицију, то је већ уиграна група лево либералних интелектуалаца и јавних личности који су се претходних деценија профилисали као група за притисак на линији захтева тзв. међународне заједнице, односно Запада, по разним питањима:

Нервоза је приметна, процењено је негде, а то није круг ових личности које су то потписале, већ поменутих центара моћи споља, да је Српска православна црква важан и вероватно најснажнији пункт, односно тачка отпора захтевима, тенденцијама и притисцима за укидање или бар релативизовање идентитета, идентитетске материце српског народа и да је то нешто што је недовршен задатак

„Од Косова до Републике Српске, геноцида у Сребреници и разних других тема које су на агенди западних амбасада и влада када је реч о различитим врстама притиска на Србију. Били то либерали и тзв. друга Србија, а неко би рекао и аутошовинисти, кључна одредница те групације јесте да је то група за притисак на српску власт, ко год да је на власти у Београду, а у складу са динамиком коју диктирају интереси и захтеви западних влада и амбасада“, каже Вукадиновић.

Он додаје да су сви греси Српске православне цркве који су у петицији набројани, заправо наметање нових вредности, којима смета идентитет српског народа. Веронаука је само повод, а окидач је, каже, очигледно „Европрајд“, одлична прилика да се притисци рециклирају и појачају.

Србија се 2001. определила за конфесионални модел верске наставе коју у јавним школама може изводити седам традиционалних цркава и верских заједница

„Нервоза је приметна, процењено је негде, а то није круг ових личности које су то потписале, већ поменутих центара моћи споља, да је Српска православна црква важан и вероватно најснажнији пункт, односно тачка отпора захтевима, тенденцијама и притисцима за укидање или бар релативизовање идентитета, идентитетске материце српског народа и да је то нешто што је недовршен задатак. Када је реч о култури, политици и политичким актерима, странкама, нажалост и на универзитету, тај посао је у великој мери обављен. У сваком случају реч је о релативизовању, лабављењу идентитетске матрице“, каже Вукадиновић.

Страх од угледа СПЦ

Вукадиновић, који је и уредник „Нове српске политичке мисли“ каже да је у позадини ове петиције која СПЦ назива клерикалном, заправо страх, јер је црква у последње време показала да итекако можда се бори са изазовима овог времена.

Уз све проблеме које има, унутрашње и спољне, Српска црква ипак је показала да има потенцијал, снагу, вољу и организацију и да може да иступи у одбрану и заштиту националних и идентитетских вредности

„Уз све проблеме које има, унутрашње и спољне, Српска црква ипак је показала да има потенцијал, снагу, вољу и организацију и да може да иступи у одбрану и заштиту националних и идентитетских вредности. То су посебно показали догађаји у Црној Гори

и чувене литије које су изазвале панику у овим редовима о којима говоримо. То се на неки начин демонстрирало и сада, приликом ове несрећне параде и на молебану у коме је и патријарх узео учешће. Црква има вољу и ауторитет, уз сву уздржаности опрез, да иступи. А то може и да се понови у неким другим ситуацијама, поготово када је реч о Косову и Метохији“, каже Вукадиновић.

Он додаје да се страх људи који имају симпатичне и симптоматични двоструке стандарде, величају универзитете на Западу које је изнедрила црква, прате погреб британске краљице, а поспрдно говоре и својој круни, овде не завршава.

„Суштина је страх тих кругова да црква може да изврши неку врсту контра утицаја на остале уздрмане институције српског друштва које су прилично проблематичне, које су нагризли центри моћи. То је страх од контранапада, од националне, патриотске противофанзиве у српском друштву, где би црква несумњиво била предводник. То изазива нервози и панику у овим круговима“.

У петицији стоји да је држава омогућила политизацију религије и СПЦ као организације, да је актуелна власт, као и претходна, у 21. веку омогућила да црква успостави монопол на то шта су морал, национални интереси, вредности и идентитет српског народа и да уништава тековине грађанског друштва.

Такође се наводи да је на делу значајно нарушавање принципа секуларности и да црква мора да буде одвојена од државе. Потписници захтевају од Владе Србије да донесе уредбу о укидању веронауке у државним школама, јер „СПЦ као изразито нетолерантна, грубо антидемократска и екстремно искључива не може и не сме да васпитава нашу децу“.

Стеван Јовановић: Очекиван напад у доба превирања

Стеван Јовановић примећује да се из апела јасно види бојазан која се не тиче наших, већ глобалних прилика. Многе ствари у европској и светској култури и цивилизацији су у стању превирања, ово је очекивано.

Он каже да покретачи и потписници имају намеру да промене само значење појма секуларности и да науче, не само нас, већ и европске државе које су у тој традицији далеко озбиљније и богатије, шта је заправо секуларност.

„То не треба да нас збуњује, јер је у позадини њиховог неразумевања одрастање у тоталитарном режиму са атеистичком тоталитарном идеологијом која је тумачила појам секуларности као непостојање цркава и верских заједница у јавном животу. Међутим, традиција европских земаља показује да секуларност не означава то, већ не доношење политичких одлука само на основу мишљења, утицаја и јавног деловања традиционалних цркава и верских заједница, то је секуларност. Другим речима, у једној либералној демократији, за коју се они тобоже залажу, сви друштвени чиниоци имају право гласа. Политичка одлука не сме да буде директно последица ни једног од појединачних чинилаца, већ треба да буде суверена одлука оних који владају, то је демократија, то је секуларизам“, истиче Јовановић.

Шта је секуларност у Европи

Он додаје да секуларност у Европи барем доскора није подразумевала политике вредности, већ је једноставно, питање вредности остављено као питање које се налази изван могућности да се о њему донесу коначни судови. Европска култура се дичи научном мишљу као једним од највећих ауторитета која је у стању да каже шта је истина. Међутим, сама наука је подбацила, показала да није у стању да вредносна питања реши научном методом. Наука се повукла из тог поља и врло свесно покушава да се сачува од било којих злоупотреба у тим идеолошким обрачунима“, каже Јовановић.

Он подсећа на још једну нелогичност. Невладине организације која би требало да се залажу за људска права, упућују захтев за укидање веронауке православним, што значи и укидање права на образовање и припадника других верских заједница.

„У позадини овог апела је у ствари свест да се покушај промене образовне парадигме у српском друштву неће завршити тако лако како су одређене снаге и у нашем образовном систему и друштву, попут ове НВО, мислиле. Мислили су да ће лако наметнути нешто што је потпуно страно и другачије, како каже патријарх, нешто што нисмо тражили. Сада су свесни да је традиционална верска настава постала симбол око којег су окупљене традиционалне вредности српског народа. И не само СПЦ, већ и свих традиционалних цркава и верских заједница. У позадини превирања којима сведочимо заправо лежи

идеолошки обрачун са традицијом и културом која је дубоко укорењена у овом народу“, закључује Јовановић.

(Спутњик)